

073. Bijbelstudie over PRISIRI FU A WÉT - SIMCHAT TORA

שמחת תורה

Shavuot [Pinksteren], het middelste van de drie pelgrimsfeesten, die ook שלש רגלים Shalosh Regalim [de drie vreugdefeesten] worden genoemd (n.l. Pesach, Shavuot en Sukot), is bij ons niet alleen maar bekend als de dag waarop Ruach haQodesh [de Heilige Geest] werd uitgestort, maar ook als de dag waarop Moshe op de berg Sinai de Tora heeft ontvangen, en daarom wordt het ook het Feest der Wetgeving genoemd en vormt als het ware een plechtig slotfeest van Pesach [Pasen]. Zo heeft ook Sukot [het Loofhuttenfeest] zijn afsluiting in een afzonderlijk feest, namelijk de achtste dag, in het Hebreeuws שמיני Sh'mini, die in de Bijbel עצרת Atzeret wordt genoemd en nu de naam draagt van שמיני עצרת Sh'mini Atzeret. Een andere naam voor dit slotfeest is Waterfeest vanwege de smeekbede om regen voor het komende seizoen in het zo droge Israël, maar ook omdat de Bron van levend water in dat feest centraal staat. En zoals Shavuot, dat tevens eveneens עצרת Atzeret wordt genoemd, het Feest van het Verbond werd, dat de Eeuwige met Zijn volk Israël heeft gesloten, zo neemt ook in het slotfeest שמיני עצרת Sh'mini Atzeret de Tora een speciale plaats in. De Tora is immers de uitdrukking van G'ds Verbond met Israël. Sinds vele eeuwen wordt de Tora, bestaande uit de eerste vijf boeken van de Bijbel, in een vaste cyclus wekelijks in de synagoge met vreugde gelezen. De voorlezing van de Tora, het middelpunt van de synagogale eredienst, wordt ieder jaar op de laatste dag van het Loofhuttenfeest, Sh'mini Atzeret, met het laatste gedeelte van דברים Devarim [Deuteronomium] ten einde gebracht, maar onmiddellijk weer bij het begin begonnen met het lezen van het eerste boek בראשית B'reshit [Genesis]. Zo is het einde en het begin van de Tora ook voor ons als messiasbelijdende gelovigen het hoofdthema van deze achtste dag want Yeshua is de levende Tora, maar Hij is ook de א Alef en de ת Tav, de Α Alpha en de Ω Omega, de eerste en de laatste, het begin en het einde! De vreugde dat de vijf boeken van de Tora weer helemaal zijn uitgelezen en wij in staat zijn om meteen weer opnieuw te beginnen wordt tot uiting gebracht in de uitbundige viering van dit feest, dat daarom sinds de 11^e eeuw ook de toepasselijke naam שמחת תורה Simchat Tora [Vreugde van de Tora] kreeg. Gewoonlijk wordt er in Nederland van Vreugde der Wet gesproken en wij hebben de foutieve vertaling van Tora met Wet aan het Grieks van de Septuaginta te danken. Dat is nu eenmaal niet alleen in Joodse, maar ook in christelijke kringen een vaste term geworden, die ook ik in deze studie omwille van de herkenbaarheid zal blijven aanhouden, maar ik wil hier echter nadrukkelijk erop wijzen, dat deze vertaling en dus ook de hele term “wet” niet deugt! Met name onder de christenen heeft de verkeerde term “wet” helaas veel verwarring, misverstand en zelfs een afwijzende houding ten opzichte van de Tora veroorzaakt. Tora zou men dus veel beter met “leer” kunnen vertalen, want zij is geen wetboek, maar de grondslag van de Bijbel. Zij bevat de Wil van G'd in de 613 geboden en verboden en daarom gewis ook wetten, maar oneindig veel meer algemeen levensonderricht. Het is dus op de eerste plaats een leer en het wettelijke is daarvan slechts een onderdeel. Door deze regels wettisch toe te passen heeft men de Torarol gedegradeerd tot een wetsrol. Maar de Tora is meer dan dat! Het is de כתובה K'tuba [huwelijksakte] bij de bruiloft van G'd met Zijn bruid Israël! Daarom wordt Simchat Tora als een soort symbolische bruiloft gevierd. Er heerst een sfeer van verrukking en verwachting. Uit twijfel omtrent de juiste datum hebben de Joden in de verstrooiing een negende dag aan het loofhuttenfeest toegevoegd en daardoor is “Vreugde der Wet” ook in Nederland een extra feestdag geworden. In Israël vallen Sh'mini Atzeret, het slotfeest met de smeekbede om regen, en Simchat Tora, het feest waarop men de bruiloft van G'd met Zijn bruid Israël viert, nog steeds samen, waardoor de profetie uit הושע Hoshea [Hosea] 2:21-23 in de vertaling van de Groot Nieuws Bijbel volledig tot zijn recht komt: *“Israël, Ik wil je maken tot Mijn bruid, Ik wil je winnen voor altijd met recht en met gerechtigheid, met liefde en bewogenheid. Ik wil je voor Mij winnen met trouw, jij zult je*

toevertrouwen aan Mij, de Eeuwige. Als die dag aanbreekt, zal Ik, de Eeuwige, het gebed om regen verhoren: Ik zal de hemel verhoren, de hemel zal de aarde verhoren.” - Deze tekst illustreert op schitterende wijze de dubbele betekenis van Sh’mini Atzeret, het slotfeest met de smeekbede om regen, en Simchat Tora, het feest waarop men alvast symbolisch een voorproefje neemt van de toekomstige hemelse bruiloft en onthult tevens de identiteit van de bruid, want hier staat duidelijk geschreven, dat de Eeuwige als Bruidegom voor Zich Zijn volk Israël tot bruid heeft gekozen! Wij hoeven ons dus niet meer af te vragen wie die bruid is, want de Bruidegom Zelf heeft Zijn keuze reeds gemaakt: Hij heeft voor Zich het volk Israël tot bruid gekozen (althans het gelovige deel van Israël)! Vervolgens vond op de berg Sinai de verloving plaats en werd door de Bruidegom de Tora als כתובה K’tuba [huwelijksakte] opgemaakt en heel officieel aan de notaris overhandigd. Deze notaris was Moshe [Mozes], want hij trad op als pleitbezorger (advocaat) voor zijn volk. In deze huwelijksakte heeft de Bruidegom Zijn voorwaarden op schrift gesteld, waaraan de bruid zou moeten voldoen binnen het huwelijk met Hem. Hij schreef precies wat Hij van haar verlangt en wat Hij haar verbiedt. Als Oosterse Bruidegom is Hij Degene die het voor het zeggen heeft en daarom noemt Hij die huwelijksvoorwaarden dan ook in de gebiedende wijze op: *"Gij zult! (Jij moet!)"* en *"Gij zult niet! (Jij mag niet!)"* en Israël als gehoorzame Oosterse bruid spreekt Hem niet tegen en doet wat haar geliefde Bruidegom behaagt! Zoals het een Oosterse Bruid betaamd heeft Israël de huwelijksakte onvoorwaardelijk en zonder tegenspraak aanvaard, want de Israëlieten hebben in de Sinai-woestijn plechtig beloofd dat zij zich aan de inzettingen van de Tora zouden houden. In de huwelijksakte geeft de Bruidegom tevens heel duidelijk een nauwkeurige omschrijving van de identiteit van de bruid: *"de geboren Israëlieten én de vreemdelingen in uw midden"*. Het was dus al vanaf het begin de nadrukkelijke wens van de Bruidegom dat de gelovigen uit de volken deel zouden uitmaken van Zijn bruid Israël! In al mijn bijbelstudies heb ik het in verband met de identiteit van de Bruid ofwel de Gemeente altijd over het gelovige deel van Israël en de gelovigen uit de volken, want de gelovigen uit de volken plaatst G'd niet naast Israël, maar binnen Israël! Israël is de Gemeente van Adonai en de gelovigen uit de volken worden aan Israël toegevoegd onder inachtneming van de bestaande "huisregels". In talrijke Bijbelteksten zegt G'd immers dat Hij Zijn wet en de geboden zowel aan Israël geeft alsook aan "de vreemdelingen in uw midden", dus ook aan de gelovigen uit de volken. Zolang de vreemdelingen in het midden van Israël Oosterse vreemdelingen waren, was er ook nog niets aan de hand, want de Egyptenaren en Midianieten, die met de Israëlieten door de woestijn trokken, hadden zich volledig aangepast en als het ware de huwelijksakte meeondertekent! De problemen kwamen pas, toen er later ook Westerse vreemdelingen deel gingen uitmaken van de Oosterse bruid Israël, namelijk de Grieken en Romeinen! Toen veranderde de situatie drastisch: de gelovigen uit de volken (de christenen) zagen opeens niet meer dat zij deel uitmaken van de reeds gekozen bruid, maar zij zeiden: Wij zijn de bruid!!!! Opeens waren er dus twee bruiden: de gehoorzame Oosterse bruid Israël, die door de hemelse Bruidegom is gekozen en de geëmancipeerde Westerse bruid "Kerk", die zichzelf aanbiedt aan de Bruidegom! Voor de goede orde moet ik hierbij even vermelden dat het in het Oosterse denken niet netjes is als een vrouw zichzelf aanbiedt ten huwelijk, want het initiatief gaat altijd uit van de Bruidegom en niet andersom. En nu heb ik voor u een vraag om er even goed over na te denken. Wat denkt u op welke bruid de Bruidegom Zijn keuze laat vallen als Hij straks komt om haar op te halen voor de Bruiloft des Lams:

a) de gehoorzame Oosterse bruid, die haar Echtgenoot wil behagen en uit liefde rekening houdt met Zijn wensen, want zij heeft de huwelijksakte reeds aanvaard en ondertekend en zij draagt de trouwring, de Shabat, als zichtbaar teken van haar huwelijk met Adonai.

of

b) de geëmancipeerde Westerse bruid, die alles zelf uitmaakt, zich door niemand de wet laat voorschrijven (en zeker niet door haar echtgenoot!), die als het ware "baas in eigen buik" is en de huwelijksakte, de Tora, met de huwelijksvoorwaarden niet aanvaard omdat ze haar namelijk beschouwd als achterhaald en niet van toepassing voor haar. Ook verkiest zij de vriendschapsring (de zondag) boven de trouwring (de Shabat).

Een huwelijk tussen een Oosterse man en een Westerse geëmancipeerde vrouw op deze basis vraagt natuurlijk om problemen en zal echt niet lang stand houden. Ik denk dus dat de Bruidegom niet lang hoeft te kiezen. Sterker nog: Hij hoeft helemaal niet te kiezen, want Hij heeft Zijn keuze al lang gemaakt en daarom wordt het hoog tijd dat de gelovigen uit de volken de huwelijksakte maar eens grondig moeten bestuderen, en zeker de passages omtrent de ware identiteit van de bruid, waarin staat dat zij niet de bruid zijn, maar slechts deel mogen uitmaken van de bruid, want het zou toch zonde zijn als ze door dit misverstand de bruiloft zouden missen... Nogmaals: De Eeuwige heeft geen twee bruiden (Israël én de Gemeente), want Hij is getrouwd! Hij heeft ook geen harem! Als iedere kerkgenootschap van zichzelf beweert de bruid te zijn, hoeveel bruiden zijn het er dan niet? Yeshua heeft géén harem, want Hij is éénkennig! Hij heeft slechts één bruid!!! Als in חִזְיוֹן Chizayon [Openbaring] 21:9 en 22:17 en ook andere plaatsen in verband met de Gemeente gesproken wordt over de bruid, de vrouw van het Lam, dan heeft men het over dezelfde bruid waarover het hele boek שִׁיר הַשִּׁירִים Shir haShirim [Hooglied] gaat: het gelovige deel van Israël en de vreemdelingen in haar midden! De Eeuwige zelf heeft Israël tot bruid verkozen, want Hij zei tegen Israël: *“Ik zal u Mij tot bruid werven voor eeuwig!!! Ik zal u Mij tot bruid werven door gerechtigheid en recht, door goedertierenheid en ontferming; Ik zal u Mij tot bruid werven door trouw; en gij zult de Eeuwige kennen.”* (הוֹשֵׁעַ Hoshea [Hosea] 2:18-19). Simchat Tora is echter niet alleen een feest van uitbundige blijdschap over het vooruitzicht op onze toekomstige bruiloft, maar houdt voor de messiaanse gelovigen tevens de waarschuwing in om ons goed voor te bereiden op de spoedige komst van de Bruidegom en daarin niet te verslappen, want niemand weet wanneer dit zal plaats vinden: *“Dan zal het Koninkrijk der hemelen vergeleken worden met tien maagden, die haar lampen namen en uittrokken, de bruidegom tegemoet. En vijf van haar waren dwaas en vijf waren wijs. Want de dwaze namen haar lampen mede, maar geen olie; doch de wijze namen olie in haar kruiken, met haar lampen. Terwijl de Bruidegom uitbleef, werden zij allen slaperig en sliepen in. En midden in de nacht klonk een geroep: De Bruidegom, zie, gaat uit hem tegemoet! Toen stonden al die maagden op en brachten haar lampen in orde. En de dwaze zeiden tot de wijze: Geeft ons van uw olie, want onze lampen gaan uit. Maar de wijze antwoordden en zeiden: Neen, er mocht niet genoeg zijn voor ons en voor u; gaat liever naar de verkopers en koopt voor uzelf. Doch terwijl ze heengingen om te kopen, kwam de bruidegom, en die gereed waren, gingen met hem de bruiloftszaal binnen, en de deur werd gesloten. Later kwamen ook de andere maagden en zeiden: Heer, heer, doe ons open! Maar Hij antwoordde en zeide: Voorwaar, Ik zeg u, Ik ken u niet. Waakt dan, want gij weet de dag noch het uur!”* **Surinaams:** *“Na a ten Hemelkondre sa gersi tin wenke, disi teki den lampu, én dan den opo go miti a Trowmasra. Feifi fu den no ben koni, ma den tra feifi ben koni. We, den disi no koni, teki den lampu, ma den no teki oli nanga den. Ma den koniwan teki oli tu na ini den batra, tyari go nanga den lampu. We, di a Trowmasra drai pikin langa fu kon, sribi kon fu den alamala. Ma na mindrineti den yere wan babari taki: Luku, a Trowmasra de kon! Un opo, go miti En! We, ala den wenke opo én den krini den lampu. Ma den, disi no koni, taki gi den koniwan taki: Tangitangi! gi wi afu fu un oli, bikasi den lampu fu wi de go dede! Ma den koniwan piki taki: No, bika dan wi no abi nofo én unu no abi nofo tu. Betre, un go na seriman, go bai fu un srefi! We, ala di den go fu bai, a Trowmasra kon, én den, disi ben klari, ben go nanga En na ini trow-oso, én dan doro sroto. Na baka den tra wenke kon tu, den bari taki: Masra, Masra, opo doro gi wi! Ma En piki den taki: Fu tru, Mi taki gi un taki, Mi no sabi un! We, wakti un srefi dan! - so Yeshua taki - bikasi un no sabi a dei nanga a yuru, di Sumapikin sa kon baka!”* **Hindoestaans:** *“U tem me swarag ke ráj dekháiga jaise das larki jaun ápan ápan cirág leike gail dulaha se ádha rasta par bhet kare. Oman se pácgo bhuccar raha aur pácgo samajhdár raha. Bhuccar larki log cirág tel se bharke legail, baki aur besi na leis. Baki samajhdár wálan cirág bharke aur ek bartan me bhi kuch tel leis. Dulaha ke agorat deri howe lagal, tab sabhan ke onghái lagal aur sab sut gail. Tab bic rát me áwáj sunáil kí: Dekh! Dulaha áwe hai! Ja ose bhet kar! Tab sab larki uthke ápan ápan cirág ke samhára lagal. Tab bhuccar larki log samajhdár wálan se bolis kí: Ápan tel me se hamahulogke de. Hamlogke cirág bute hai. Baki usab bolis: Na, tab hamlogke na atiga. Bestar tulog dukán me jáike kin le. Tab jab usab tel gail kine tab etane me dulaha ái gail. Aur je je tajár raha, ulog okar sáth nauta ke ghar me gail, aur kamári band hoi gail. Kuch der me bhuccar larki log bhi pahucal aur boláis: Bhái!*

He bhái ji! Hamlogke khát khol deihe! Baki dulaha bolis: Ham sac bolila ki ham tulogke na cinhila. Aur Yeshua bolis ki: Tulog na jáne hai ki ham kaun din ki to rát ke lautke ábe. Ohi se tayár rahu!” **Javaans:** “Nèk Anaké Manungsa teka lan ngwasani Kratoné Gusti Elohim, kuwi kenèng digambarké karo prawan sepuluh sing arep ngiring mantèn lan pada nggawa ontyor kaé, metuk mantèn lanang. Prawn sepuluh kuwi sing lima goblok lan sing lima pinter. Prawn lima sing goblok pada nggawa ontyor, nanging ora nggawa lenga sèrep. Lah prawan lima sing pinter nggawa ontyor lan nggawa lenga sèrep. Kadung mantèné lanang ora teka-teka, prawan-prawan mau pada ngantuk, sampèk keturon. Nang tengahé wengi ènèng wong tyeluk-tyeluk: Mantèné teka, hayuk pada metuk! Prawn sepuluh mau terus pada tangi lan njikuk ontyoré déwé-déwé. Prawn lima sing goblok terus nembung marang prawan-prawan sing pinter: Mbok aku dikèki lengamu setitik, awit ontyorku arep mati. Prawn-prawan sing pinter semaur: Ora, mengko awaké déwé kabèh ndak kekurangan lenga. Kana nggolèk déwé nang setur nèk butuh. Kadung prawan-prawan sing goblok mau pada budal tuku lenga, mantèné lanang teka. Prawn-prawan sing wis tata-tata mau terus pada ngiring mantèné mlebu nang omahé sing nduwé gawé. Lawangé terus dikantying. Ora let suwi prawan-prawan sing tuku lenga mau pada teka terus tyeluk-tyeluk: Bapak, bapak, mbok dibukak lawangé! Nanging mantèn lanang mau semaur: Kowé sapa, aku ora kenal kowé! Gusti Yeshua terus nutup piwulangé ngéné: *Mulané pada melèka, awit kowé ora ngerti dinané apa jamé tekané Anaké Manungsa.*” (מתתיהו [Matthéüs] 25:1-13). Waakzaamheid en blijdschap dienen dus samen te gaan met de viering van Simchat Tora. Met blijdschap in ons hart en vol verwachting op de spoedige komst van onze Hemelse Bruidegom mogen wij met dit feest alvast vooruit kijken op de Bruiloft des Lams! Op de vooravond van Simchat Tora, hier in Nederland dus de tweede avond van het slotfeest, begint de vreugde in de sjoel met een ceremonieel! Kinderen stromen naar binnen en zwaaien met Israëlische vlaggetjes terwijl de Tora-rollen dansend en zingend door de synagoge worden gedragen, en soms ook naar buiten! Er zijn zeven חֲקֵפוֹת Haqafot (ommegangen) rond de בִּימָה Bima (verhoging met lessenaar). De vreugde en blijdschap groeit bij iedere ommeegang, en de eerst wiegelende gang, met de Tora-rollen in de armen, wordt tot formele dans en de vreugde wordt tot uitbundigheid maar blijft wel altijd binnen de grenzen van een g’dsdienstige vrolijkheid. Deze dans is een van de hoogtepunten van religieuze beleving in de synagoge, want het is de dans van het bruidspaar op de dansvloer van het bruiloftsfeest, de dans met de Tora, het symbool der eeuwigheid! Op de ochtend van Simchat Tora zijn er in de synagoge weer veel feestelijkheden en er heerst er veel plezier. Het feest wordt ook nu als een symbolische bruiloft gevierd. De persoon die op grond van bepaalde capaciteiten de eer toe valt om uitgekozen te worden de laatste verzen van de Tora te lezen, wordt Chatan Tora [bruidegom der Leer] genoemd. Hij wordt onmiddellijk opgevolgd door de Chatan B’reshit [bruidegom van het begin], een eer die ten beurt valt aan een ander vooraanstaand lid van de gemeente, die de openingsverzen van בְּרֵאשִׁית B’reshit [Genesis] mag lezen. In sommige liberale gemeenten hebben ook vrouwen het voorrecht om deze erefunctie te vervullen. Zij zijn dan de Kala [bruid]. Daarna worden alle kinderen, die jonger zijn dan de bar- of bat-mitzva leeftijd rondom de Bima met de Torarollen geroepen en wordt er boven hun hoofd een Talit [gebedsmantel] gehouden als een Chupa [bruiloftsbaldakijn] terwijl er over hun een zegen wordt uitgesproken. Al deze rituelen stellen symbolisch het huwelijk voor van de Eeuwige en het Joodse volk en de Tora vormt daarbij de huwelijksakte. Een huwelijk is een vrolijk feest en dit komt tot uiting door het zingen van hele vrolijke liederen en het dansen met de Tora-rollen. De Chatanim [bruid en bruidegom] gaan na de dienst de aanwezige kinderen trakteren op bruidssuikers bij de uitgang van de sjoel in het voorportaal. In de zijzaal wordt een ware bruidstaart aangesneden in de vorm van een open Tora-rol, die versiert is met bruidssuikers en vlaggetjes, want nu wordt er een soort receptie gehouden. Simchat Tora [Vreugde der Wet] illustreert dat de Joden de wet niet als juk zien die hen aan banden legt, maar bevrijdt! Zij is geen last maar een vreugde en daarom mogen wij vooral met de viering van Simchat Tora vol verwachting uitkijken naar deze blijde dag, de Bruiloft des Lams, waarvan geschreven staat: *“En ik hoorde als een stem van een grote schare en als een stem van vele wateren en als een stem van zware donderslagen, zeggende: Halleluja! Want de Eeuwige, onze G’d, de Almachtige, heeft het koningschap aanvaard. Laten wij blijde zijn en vreugde bedrijven en Hem de eer geven, want de Bruiloft des Lams is*

gekomen en Zijn vrouw heeft zich gereedgemaakt; en haar is gegeven zich met blinkend en smetteloos fijn linnen te kleden, want dit fijne linnen zijn de rechtvaardige daden der heiligen. En hij zeide tot mij: Schrijf, **zalig zij, die genodigd zijn tot het bruiloftsmaal des Lams**. En hij zeide tot mij: Dit zijn de waarachtige woorden van G'd." **Surinaams:** "Én mi yere wansani leki wan sten fu wan bigi ipi suma, én leki wan sten fu furu watra, én leki wan sten fu tranga dondru, disi taki: Haleluya! Bikasi masra, wi Gado, disi abi ala tranga, En de Grankownu! Meki wi breiti! Meki wi prisiri! Meki wig i En glori! Bikasi a trow-oso fu a Lan kon kaba, én En wefi ben meki en srefi klari; én den meki a uma weri krosi fu krin én brenki fini linen, dati de a gerechtigheid fu den santawan. Én a engel taki gi mi taki: skrifi taki, blesi fu den, disi Masra ben kari kon na a tafra fu a trow-oso fu a Lan! Én a taki gi mi taki: Den wortu disi de tru taki fu Gado!" **Hindoestaans:** "Tab ham phin se ek áwáj sunli jaise ek jhund manai aur jaise dher bahata páni, aur bhi jaise garjat bádar. Koi bolis: Haleluya! Prabhu ke barka mán! U hamlogke Parmeswar hai. U sab se máhán Wála hai aur u ab se ráj caláiga. Ab bhera ke Bacca ke biáh hoi, aur okar dulahin apane ke tajár karis hai. Áw hamlog khusiáli manái ja, aur okar ádar kari ja! Okar dulahin ke safa sapet udjar malmal kapra dewal gail hai pahine ke. I barhia mahin kapra ke matlab biswási log ke bhala kám hai. Tab pari hamse bolis: I sab bát likh de: Jaun manai log bhera ke Bacca ke biáh ke nauta páis hai, ulog sukh me rahiga. U bolis: I Parmeswar ke sacca bát hai!" **Javaans:** "Sakwisé kuwi aku terus krungu kaya swarané wong okèh banget. Swarané kaya swarané banyu okèh gemrojok lan swarané gluduk, tembungé: Pujia Gusti Elohim! Awit Gusti, Gusti Elohim awaké déwé sing kwasa déwé, Dèkné Ratu. Hayuk pada ramé-ramé lan bungah-bungah ngluhurké kamulyané. Awit wis tekan waktuné kawiné Tyempéné. Manténé wédok kelilan nganggo mori alus putih sing resik gumelap! Mori alus kuwi nggambarké penggawé bener sing ditindakké karo para umaté Gusti Elohim. Mulékaté terus ngomong ngéné marang aku: Ditulis iki: Beja wong-wong sing diundang kongkon mèlu pésta kawiné Tyempéné. Terus tembungé menèh: Iki tembungé Gusti Elohim, tembung sing nyata!" (חזיון) Chizayon [Openbaring] 19:6-9).

Werner Stauder